

Sygn. akt I C 1200/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: – Sędzia SO Joanna Piwowarun – Kołakowska

Protokolant: – sekretarz sądowy Paulina Bondel

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa M. H., T. G., O. G. i P. R.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Wojewodę (...)

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa na rzecz powodów M. H. i P. R. kwoty po 600.000,00 zł (sześćset tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 października 2016 roku do dnia zapłaty, a na rzecz powodów T. G. i O. G. kwoty po 300.000,00 zł (trzysta tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 października 2016 roku do dnia zapłaty.
2. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.
3. Ustala, że pozwany w całości ponosi koszty procesu, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

I C 1200/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 października 2015 roku powodowie M. H., T. G., O. G. i P. R. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) kwoty 1.800.000,00 zł, w tym na rzecz M. H. i P. R. kwot po 600.000,00 zł, a na rzecz T. G. i O. G. kwot po 300.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu. Powodowie wnieśli również o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania (pozew wraz z prezentatą potwierdzającą datę jego wniesienia k. 2 – 3).

Uzasadniając swoje stanowisko powodowie wskazali, że są następcami prawnymi przedwojennych właścicieli zabudowanej nieruchomości (...) położonej przy

ul. (...) oznaczonej numerem hipotecznym 177, o powierzchni 975,48 m⁽²⁾, którym na podstawie orzeczenia Prezydium Rady Narodowej w (...) W. z dnia 01 sierpnia 1952 roku, utrzymanego w mocy decyzją Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 12 listopada 1953 roku, odmówiono przyznania prawa własności czasowej do tej nieruchomości, co skutkowało powstaniem po stronie ich spadkobierców szkody polegającej na nieuzyskaniu tytułu prawnego do gruntu nieruchomości. Powodowie podkreślili, że decyzją z dnia

24 marca 2015 roku Minister Infrastruktury i (...) stwierdził nieważność wyżej wymienionego orzeczenia z dnia 01 sierpnia 1952 roku i decyzji z dnia 12 listopada 1953 roku, natomiast decyzją z dnia 02 września 2015 roku Prezydent

(...)W. odmówił spadkobiercom przedwojennych właścicieli ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do gruntu wyżej wymienionej nieruchomości o powierzchni 975,00 m⁽²⁾ (uzasadnienie pozwu – k. 4 – 6).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) oraz kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powodowie nie wykazali wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego za wydanie wadliwych decyzji administracyjnych, w tym związku przyczynowego pomiędzy tymi decyzjami a wskazywaną przez nich szkodą. Zdaniem pozwanego powodowie nie wykazali również wystąpienia przesłanek, od zaistnienia których uzależnione było ustanowienie prawa własności czasowej przedmiotowego gruntu na rzecz ich poprzedników prawnych, co oznacza, że nie udowodnili wystąpienia szkody.

W ocenie pozwanego powodowie nie udowodnili także dochodzonego roszczenia odszkodowawczego co do wysokości oraz nieuzasadnione jest sformułowane przez powodów żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od dnia doręczenia odpisu pozwu, gdyż skoro wysokość odszkodowania jest ustalana na datę wyrokowania, to odsetki ustawowe są należne dopiero od tej chwili (odpowiedź na pozew – k. 78 – 85).

W piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2016 roku powodowie wskazali, że wnoszą o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty na podstawie art. 359 § 2 k.c. (pismo procesowe – k. 120).

Sąd ustalił, że jednostką organizacyjną właściwą do reprezentowania w niniejszej sprawie pozwanego Skarbu Państwa jest obok Wojewody (...) – Minister Infrastruktury i Budownictwa.

W kolejnych pismach oraz na rozprawie, na której nastąpiło zamknięcie rozprawy pełnomocnicy stron podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie (k. 99 – 102, 194 – 195, 197 – 198, 201 – 202).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zabudowana nieruchomość (...) położona przy ul. (...), oznaczona numerem hipotecznym (...) – P., o powierzchni 975,48 m⁽²⁾, stanowiła współwłasność B. R. w 1/2 części, B. S. w 1/6 części, W. G. (1) w 1/6 części i A. R. w 1/6 części. Spadek po zmarłej w dniu 24 czerwca 1961 roku B. R. nabyli: córka B. S. w 1/3 części, syn A. R. w 1/3 części, wnuk O. G. w 1/6 części i wnuk T. G. w 1/6 części. Spadek po zmarłej w dniu 12 stycznia 1982 roku W. G. (2) nabyli: syn O. G. i syn T. G. po 1/2 części każdy z nich. Spadek po zmarłej w dniu 12 lutego 1994 roku B. S. nabyła w całości córka M. H.. Spadek po zmarłym w dniu 10 grudnia 1995 roku A. R. nabył w całości syn P. R.. Aktualnie następcami prawnymi przedwojennych właścicieli nieruchomości położonej przy ul. (...) są: M. H. w 1/3 części, P. R. w 1/3 części, T. G. w 1/6 części i O. G. w 1/6 części (**dowody** : postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi w Warszawie z dnia 09 maja 1990 roku – k. 55, postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 15 grudnia 1994 roku – k. 56, postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi w Warszawie z dnia 19 czerwca 1982 roku – k. 57, postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 01 lipca 1996 roku – k. 58, a nadto zaświadczenie Sądu Grodzkiego w Warszawie z dnia 31 maja 1948 roku zawarte w załączonych aktach postępowania administracyjnego).

Nieruchomość przy ul. (...), oznaczona numerem hipotecznym (...) – P. została objęta działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) W. (Dz. U. Nr 50, poz. 279), na podstawie którego wszystkie grunty leżące w granicach miasta W. przeszły na własność gminy (...) W. z dniem 21 listopada 1945 roku, a po likwidacji gmin w 1950 roku na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. Nr 14, poz. 130) (okoliczności bezsporne).

W dniu 18 października 1948 roku B. R., B. S., W. G. (1) i A. R. złożyli wniosek o przyznanie na ich rzecz prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej numerem hipotecznym (...) – P.. Orzeczeniem administracyjnym numer (...) z dnia 01 sierpnia 1952 roku Prezydium Rady Narodowej w (...)W. odmówiło przedwojennym właścicielom ustanowienia prawa własności czasowej do gruntu przedmiotowej nieruchomości, wskazując w uzasadnieniu, że zgodnie z opracowywanym planem zagospodarowania przestrzennego nieruchomość jest przeznaczona pod użyteczność publiczną. Po rozpoznaniu odwołania od powyższego orzeczenia, decyzją numer

MT- (...) z dnia 12 listopada 1953 roku Ministerstwo Gospodarki Komunalnej utrzymało w mocy orzeczenie Prezydium Rady Narodowej w m.st. W. z dnia

01 sierpnia 1952 roku (**dowody** : wniosek z dnia 18 października 1948 roku, orzeczenie z dnia 01 sierpnia 1952 roku i decyzja z dnia 12 listopada 1953 roku zawarte w załączonych aktach postępowania administracyjnego) .

Według opisu budynków sporządzonego w dniu 30 listopada 1948 roku, a sprawdzonego w terenie w dniu 29 grudnia 1953 roku, na nieruchomości przy ul. (...) w W. znajdowały się następujące przedwojenne budynki: budynek frontowy murowany, 6-kondygnacyjny, podpiwniczony, mieszkalny o powierzchni zabudowy 287 m²

i kubaturze 6170 m³, oficyna lewa murowana, 6-kondygnacyjna, podpiwniczona, mieszkalna o powierzchni zabudowy 139 m² i kubaturze 3340 m³, oficyna poprzeczna murowana,

6-kondygnacyjna, podpiwniczona, mieszkalna o powierzchni zabudowy 101 m² i kubaturze 2420 m³ oraz oficyna prawa murowana, 6-kondygnacyjna, podpiwniczona, mieszkalna o powierzchni zabudowy 102 m² i kubaturze 2450 m³. W budynkach czynne były instalacje sieci miejskich: wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa i elektryczna. W dniu 29 grudnia 1953 roku komisja Prezydium Rady Narodowej protokolarnie objęła w posiadanie wyżej wymienione budynki (**dowody**: protokół objęcia w posiadanie i opis budynków na posesji przy ul. (...) zawarte w załączonych aktach postępowania administracyjnego).

W 1974 roku wyżej wymienione budynki zostały rozebrane na podstawie zgłoszenia rozbiórki obiektu budowlanego. Decyzjami z dnia 17 listopada 1986 roku i z dnia 21 lipca 1988 roku Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami (...) Dzielnicy W. P. orzekł o oddaniu nieruchomości przy ul. (...) w użytkowanie wieczyste na rzecz Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...). Umową sporządzoną w formie aktu notarialnego w dniu 29 grudnia 1988 roku Skarb Państwa oddał grunt przedmiotowej nieruchomości w użytkowanie wieczyste na 99 lat Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...). W latach 1989 – 1993 Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego (...) wniosła na gruncie przedmiotowej nieruchomości nowe budynki mieszkalne oznaczone adresami: ul. (...), ul. (...), ul. (...), ul. (...), ul. (...), ul. (...) w których wyodrębniono liczne lokale mieszkalne (**dowody**: decyzja z dnia 24 marca 2015 roku wraz z uzasadnieniem – k. 15 – 18 i decyzja z dnia 02 września 2015 roku wraz z uzasadnieniem –

k. 19 – 21, wniosek o zatwierdzenie projektu i wydanie pozwolenia na rozbiórkę, zlecenie rozbiórki i potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia rozbiórki obiektu budowlanego w dołączonych aktach postępowania administracyjnego Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa).

Jak wynika z pisma zatytułowanego opinia geodezyjna geodety uprawnionego K. P. z dnia 30 grudnia 2013 roku i załączonego do niego rysunku planu ogólnego zabudowania (...) W. zatwierdzonego przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 11 sierpnia 1931 roku z przybliżonym położeniem nieruchomości analiza materiałów archiwalnych, a w szczególności mapy przeglądowej planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego z lat 1947 – 1950, przechowywanych w Archiwum Państwowym (...) W., opracowanej przez pracowników Archiwum Państwowego (...) W. (wrzesień 1997 roku), zbioru Dzienników Zarządu (...) W. z lat 1934 – 1939, zawierających ogłoszenia o zatwierdzeniu szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała, że dawana nieruchomość (...), położona przy ul. (...), ozn. hip. Nr (...) – P. nie jest objęta żadnym z planów szczegółowych zagospodarowania przestrzennego (planów zabudowania) z lat 1934 – 1939, jak również żadnym z planów z lat 1947 – 1950 (**dowody**: pismo zatytułowane opinia geodezyjna z dnia 30 grudnia 2013 roku

i rysunek planu ogólnego zabudowania (...) W. zatwierdzonego przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 11 sierpnia 1931 roku z przybliżonym położeniem nieruchomości w tomie pierwszym dołączonych akt postępowania administracyjnego Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa).

Decyzją znak (...) (...) (...) z dnia 24 marca 2015 roku Minister Infrastruktury i (...) stwierdził nieważność decyzji Ministerstwa Gospodarki Komunalnej numer MT- (...) z dnia 12 listopada 1953 roku oraz utrzymanego nią w mocy orzeczenia Prezydium Rady Narodowej w (...) W. numer (...) z dnia 01 sierpnia 1952 roku. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że nieruchomość przy ul. (...) w dacie wydania kwestionowanych decyzji nie była objęta powojennym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co oznacza, że w celu dokonania oceny, czy zachodzi negatywna przesłanka uniemożliwiająca przyznanie prawa własności czasowej organ dekretowy winien powołać się na postanowienia (...) Planu Zabudowania (...) W. zatwierdzonego przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 11 sierpnia 1931 roku, w którym dla nieruchomości położonej przy ulicy (...), oznaczonej numerem hipotecznym (...)P. przewidziana była zabudowa zwarta 5 – 6 kondygnacyjna. Podkreślono, że funkcja zapisana w planie zabudowy z 1931 roku była realizowana przez dotychczasowego właściciela przedmiotowej nieruchomości i mogła być przez niego dalej realizowana, a zatem brak było podstaw do odmowy przyznania prawa własności czasowej, skoro założenia planistyczne nie wykluczały możliwości ich skutecznego realizowania przez dotychczasowego właściciela (**dowód** : decyzja z dnia 24 marca 2015 roku wraz z uzasadnieniem – k. 15 – 18).

Decyzją numer (...) z dnia 02 września 2015 roku Prezydent (...) W., po rozpoznaniu wniosku B. R., B. S., W. G. (1) i A. R. z dnia 18 października 1948 roku o przyznanie prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) oznaczonej numerem hipotecznym (...) – P., odmówił M. H., T. G., O. G. i P. R. prawa użytkowania wieczystego do gruntu zabudowanego o powierzchni 975,00 m⁽²⁾ oznaczonego jako część działki ewidencyjnej numer (...) z obrębu 4 – 15 – 06 uregulowanego w księdze wieczystej numer (...), położonego w W. przy ul. (...). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że grunt pochodzący z dawnej nieruchomości położonej przy ul. (...) oznaczonej numerem hipotecznym (...) – P. znajduje się we współużytkowaniu wieczystym Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) oraz osób fizycznych, stąd też odmówiono ustanowienia użytkowania wieczystego do tego gruntu, pomimo, że przesłanki ustanowienia tego prawa określone w art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy zostały spełnione (**dowód** : decyzja z dnia 02 września 2015 roku – k. 19 – 21).

Obecnie grunt nieruchomości przy ul. (...) oznaczonej numerem hipotecznym (...) – P. stanowi część działki ewidencyjnej numer (...) z obrębu 4 – 15 – 06, dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...). Działka numer (...) zabudowana jest powojennym budynkiem mieszkalnym. Aktualna wartość rynkowa prawa użytkowania wieczystego gruntu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej część działki ewidencyjnej numer (...) z obrębu 4 – 15 – 06, o powierzchni 975,00 m², według stanu na dzień 12 listopada 1953 roku oraz poziomu cen aktualnych wynosi 2.209.000,00 zł (**dowód**: pisemna opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego J. B. – k. 127 – 151).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz dołączonych aktach postępowania administracyjnego, które nie pozostawały ze sobą w sprzeczności i których autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy nie zakwestionowała skutecznie żadna ze stron niniejszego postępowania. Dowody z dokumentów – stanowiących w decyzje administracyjne oraz orzeczenia sądów, w tym postanowienia spadkowe, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Wobec niekwestionowania złożonych do akt kserokopii dokumentów brak było podstaw do żądania złożenia wyżej wymienionych dokumentów w oryginale. Ustalenia faktyczne w zakresie aktualnej wartości rynkowej prawa użytkowania wieczystego gruntu położonego w W. przy ul. (...) stanowiącej obecnie część działki ewidencyjnej numer (...) z obrębu 4 – 15 – 06 Sąd poczynił w oparciu o pisemną opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego J. B. (k. 127 – 151). Wskazana opinia została sporządzona przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe w oparciu o dane zawarte w aktach sprawy oraz zebrane we własnym zakresie, w tym szczególnie dane o cenach transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości będącej przedmiotem wyceny. Opinia jest rzeczowa oraz

w sposób dokładny odpowiadała na zadane biegłemu pytania. Opinia nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z zasadami logiki, wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii i sposobu motywowania. Warto przy tym zwrócić uwagę, że ani powódowie (k. 170), ani pozwany (k. 173) nie zgłosili jakichkolwiek uwag do przedmiotowej opinii, co pozwala przyjąć, że zaakceptowali w całej rozciągłości wnioski z niej wypływające. Z tych względów Sąd uznał wydaną w przedmiotowej sprawie opinię rzeczoznawcy majątkowego za pełnowartościowy materiał dowodowy.

Wskazane dowody wzajemnie się uzupełniają i potwierdzają, w zestawieniu ze sobą tworzą spójny stan faktyczny i brak jest zdaniem Sądu przesłanek do odmówienia im mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły one podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie, wyjąwszy żądanie zasądzenia odsetek za okres poprzedzający dzień wyrokowania.

W niniejszej sprawie powódowie będący następcami prawnymi przedwojennych współwłaścicieli zabudowanej nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) domagali się zasądzenia na ich rzecz kwoty 1.800.000,00 zł, w tym na rzecz M. H.

i P. R. kwot po 600.000,00 zł, a na rzecz T. G. i O. G. kwot po 300.000,00 zł tytułem odszkodowania za wydanie niezgodnych z prawem decyzji administracyjnych, wskutek których, definitywnie utracili możliwość ustanowienia na ich rzecz prawa użytkowania wieczystego gruntu wyżej wymienionej nieruchomości.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że do oceny roszczenia odszkodowawczego powodów wynikającego z wydania bezprawnych decyzji administracyjnych zastosowanie znajdzie przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy z dnia 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692) wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy.

Jak wypowiedział się zaś Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 roku (III CZP 112/10, LEX nr 751460) do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 01 września 2004 roku, której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono zarówno przed, jak i po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Jeżeli ostateczna wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji. W konsekwencji stwierdzić należy, że w myśl tej uchwały w omawianych przypadkach nie zachodzi konieczność wyczerpania administracyjnego trybu dochodzenia odszkodowania przewidzianego w art. 160 § 4 k.p.a.

Przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym na dzień poprzedzający wejście w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku stanowił w § 1, że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z kolei zgodnie z § 2 tego przepisu, do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu. Wedle § 3 art. 160 k.p.a., odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a., chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności.

Przechodząc do oceny zaistnienia przesłanek odpowiedzialności strony pozwanej wywodzonej z faktu wydania decyzji o odmowie ustanowienia użytkowania wieczystego, wskazać należy, że rzeczą strony powodowej było wykazanie bezpośredniego, normalnego związku przyczynowego pomiędzy powstałą szkodą a wydanymi decyzjami

administracyjnymi, dotkniętymi wadami. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wydanego na gruncie art. 160 k.p.a., stwierdzenie wydania decyzji z rażącym naruszeniem prawa (analogicznie nieważności) przesądza jedynie o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03 maja 1985 roku, II CR 121/85, OSNC 1986, nr 4, poz. 53).

W kontekście zgłoszonego przez powodów roszczenia, podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy skoro skutki prawne odmowy przyznania prawa własności czasowej są nieodwołalne z uwagi na odmowę ustanowienia użytkownika wieczystego, co zresztą nie było kwestionowane, to pomiędzy wymienionym orzeczeniem administracyjnym a szkodą istnieje normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Szkodą rzeczywistą (*damnum emergens*), której naprawienia domagają się powodowie, jest bowiem uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej i w efekcie doprowadził do ostatecznego odjęcia im prawa własności zabudowanej nieruchomości gruntowej o konkretnej wartości majątkowej.

Do konkluzji o istnieniu bezpośredniego związku przyczynowego prowadzi dokonana – zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego – ocena, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 06 lutego

2004 roku, II CK 433/02, LEX nr 163987). Należy bowiem przyjąć, że alternatywnym zachowaniem się właściwego organu w odpowiedzi na wniosek złożony na podstawie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy byłaby decyzja przyznająca prawo własności czasowej gruntu. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 roku był źródłem obowiązku gminy,

a następnie Państwa i odpowiadającego mu uprawnienia byłego właściciela do domagania się ustanowienia prawa w drodze administracyjnej decyzji (tak min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07 lutego 1995 roku, III ARN 83/94, OSNAPUS 1995/12/142 i Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 14 października 1996 roku, OPK 19/96, ONSA 1997/2/56).

Zauważyć należy, iż w występującym w okolicznościach niniejszej sprawy łańcuchu zdarzeń, które doprowadziły do pozbawienia powodów prawa użytkowania wieczystego spornego gruntu oraz prawa własności posadowionych na tym gruncie budynków, pierwszym z ogniw było orzeczenie administracyjne Prezydium Rady Narodowej w (...) W.

z dnia 01 sierpnia 1952 roku, w którym odmówiono przedwojennym właścicielom nieruchomości przy ul. (...) w W. ustanowienia na ich rzecz prawa własności czasowej do tej nieruchomości oraz utrzymująca je w mocy decyzja administracyjna Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 12 listopada 1953 roku. Skutkiem decyzji o odmowie ustanowienia na rzecz przedwojennych właścicieli prawa własności czasowej nieruchomości przy ul. (...), stosownie do art. 8 dekretu z dnia 26 października 1945 roku, było odjęcie im, a tym samym także ich następcom prawnym prawa własności posadowionych tam budynków. Wydanie wadliwych decyzji odmawiających ustanowienia własności czasowej do gruntu tej nieruchomości umożliwiło z kolei dokonanie w latach 80 – tych rozdysponowania gruntu i oddanie go w użytkowanie wieczyste na 99 lat Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...), która następnie wzniosła na gruncie wielolokalowe budynki mieszkalne. Na rzecz nabywców poszczególnych lokali wyodrębnionych w tych budynkach ustanowiono prawo użytkowania wieczystego rzeczzonego gruntu w odpowiedniej części. Ustanowienie prawa wieczystego użytkowania przedmiotowego gruntu na rzecz Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) oraz osób trzecich – właścicieli lokali, było bezpośrednią i jedyną przyczyną negatywnego rozpoznania decyzją z dnia 02 września 2015 roku wniosku dekretowego poprzednika prawnego powodów z dnia 18 października 1948 roku, gdyż przesłanki ustanowienia tego prawa określone w art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) W. zostały spełnione, co jednoznacznie wynika z uzasadnienia decyzji Prezydenta (...) W. wydanej w dniu 02 września 2015 roku. Jednocześnie jak wynika z poczynionych ustaleń brak było podstaw do wcześniejszej odmowy przyznania poprzednikom prawnym powodów prawa własności czasowej do gruntu przedmiotowej nieruchomości z tego powodu, że zgodnie z opracowanym planem zagospodarowania przestrzennego nieruchomości ta przeznaczona jest pod użyteczność publiczną, ponieważ w dacie wydania tej decyzji o odmowie, nieruchomość ta nie była objęta powojennym miejscowym planem

zagospodarowania przestrzennego, a jak wynika z (...) Planu Zabudowania (...)W. z dnia 11 sierpnia 1931 roku dla nieruchomości tej przewidziana była zabudowa zwarta 5 – 6 kondygnacyjna, a zatem założenia planistyczne nie wykluczały możliwości ich skutecznego realizowania przez dotychczasowego właściciela. W rezultacie przyjęć trzeba, że zaistniały przesłanki, zgodnie z którymi prawo czasowej własności czasowej powinno zostać przyznane poprzednikom prawnym powodów i gdyby pierwotnie wniosek poprzednich właścicieli gruntu o ustanowienie na ich rzecz prawa własności czasowej został uwzględniony, to rzeczony grunt nie zostałby oddany w użytkowanie wieczyste Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) i właścicielom poszczególnych lokali, a tym samym prawo użytkowania wieczystego gruntu weszłoby w skład majątku przedwojennych właścicieli i ich następców prawnych, a zatem to powodowie dysponowaliby tytułem prawnym do tego gruntu, co implikuje przyjęcie, że gdyby decyzja w sprawie przyznania poprzednikom prawnym powodów prawa własności czasowej zapadła zgodnie z prawem, nie nastąpiłaby szkoda. Należy więc uznać, że w niniejszej sprawie uwzględnienie wniosku byłych właścicieli, ku czemu istniały przesłanki w dacie wydania decyzji, których nieważność została następnie stwierdzona, wykluczyłoby powstanie szkody, a zatem istnieje normalny związek przyczynowy między zaistniałą szkodą a wydaniem nieważnej ostatecznej decyzji Ministerstwa Gospodarki Komunalnej o odmowie przyznania własności czasowej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że w zakresie stanu faktycznego podlegającego ustaleniu w sprawie o odszkodowanie wchodzi także – jako jego element – sytuacja prawna wywołana decyzją administracyjną. W takim wypadku sąd nie może pominąć stanu prawnego stworzonego przez tę decyzję ani stanąć na stanowisku, że do stanu faktycznego będącego podstawą decyzji administracyjnej należało ustosunkować się inaczej niż uczynił to organ administracyjny, byłoby to bowiem równoznaczne z niedopuszczalnym kwestionowaniem przez sąd powszechny merytorycznej zasadności decyzji administracyjnej. Zachodzi zatem konieczność przyjęcia stanu prawnego wywołanego decyzją administracyjną i włączenia go do podstawy orzeczenia w sprawie cywilnej. W tym znaczeniu sąd orzekający o roszczeniu odszkodowawczym przewidzianym w art. 160 § 1 k.p.a. jest związany decyzją nadzorczą, stwierdzającą nieważność decyzji lub jej wydanie z naruszeniem prawa (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 16 grudnia 2009 roku, I CSK 175/09, OSNC 2010/7 – 8/115).

Nawet jednak gdyby przyjąć – jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wcześniejszego wyroku z dnia 02 marca 2006 roku (I CSK 90/05, OSNC 2006/11/193)

– że Sąd władny jest wyprowadzać własne wnioski co do prawidłowości decyzji odmawiającej przyznania własności czasowej, to rzeczą strony pozwanej jest wykazanie, czy ewentualnie z innych przyczyn niż uznane za bezprawne, Ministerstwo Gospodarki Komunalnej mogło wydać w dniu 12 listopada 1953 roku ostateczną decyzję odmowną. Taki dowód nie został zaś w niniejszej sprawie przeprowadzony, a zebrany w sprawie materiał dowodowy, niezakwestionowany przez stronę pozwaną wskazuje, brak było podstaw do odmowy powyższą decyzją przyznania poprzednikom prawnym powodów prawa własności czasowej do gruntu przedmiotowej nieruchomości z tego powodu, że zgodnie z opracowanym planem zagospodarowania przestrzennego nieruchomość ta przeznaczona jest pod użyteczność publiczną, ponieważ nieruchomość ta nie była objęta powojennym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a jak wynika z (...) Planu Zabudowania (...) W. z dnia 11 sierpnia 1931 roku dla nieruchomości tej przewidziana była zabudowa zwarta 5 – 6 kondygnacyjna, a zatem założenia planistyczne nie wykluczały możliwości ich skutecznego realizowania przez dotychczasowego właściciela.

Tym samym dokonana powyżej zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego zawartymi w uchwale z dnia 21 marca 2003 roku (III CZP 6/03, OSNC z 2004 roku, Nr 1, poz. 4)

w ramach dowodów przedstawionych przez strony zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności ocena całokształtu okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że uszczerbek majątkowy po stronie powodów jest normalnym następstwem niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej.

Należne powodowi odszkodowanie w zakresie *damnum emergens* zostało obliczone w oparciu o omówiony powyżej dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego J. B.. Sąd uznał, że miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania będzie wartość użytkowania wieczystego utraconej nieruchomości gruntowej określona według stanu tej nieruchomości na dzień wydania decyzji, która spowodowała szkodę, czyli na dzień 12 listopada 1953 roku, a cen na datę sporządzenia opinii, a to zgodnie z treścią art. 363 § 2 k.c. Wysokość odszkodowania winna zatem

wyróżnić różnicę pomiędzy obecnym stanem majątkowym poszkodowanych, a tym stanem, jaki by istniał gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Przywołana teoria różnicy pozwala określić szkodę jako różnicę dwóch stanów w sferze majątkowej: hipotetycznego i obecnego – w chwili orzekania, będącego następstwem zdarzenia, które szkodę wywołało (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08 czerwca 2004 roku, I CK 644/03, LEX nr 424269).

W tym miejscu podkreślić należy, że dla ustalenia wysokości odszkodowania należnego poszkodowanemu przyjmuje się stan majątku poszkodowanego (składników jego majątku) w chwili wyrządzenia szkody, natomiast miarodajne pozostają ceny w chwili ustalania odszkodowania (orzekania o odszkodowaniu). Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, dla ustalenia odszkodowania za utratę prawa własności nieruchomości wskutek wadliwej decyzji nacjonalizacyjnej rozstrzygający jest stan

i charakter nieruchomości z daty wydania wadliwej decyzji (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 14 czerwca 2013 roku, V CSK 388/12, Legalis nr 669974 i z dnia 03 grudnia 2014 roku, III CSK 92/14, Legalis nr 1185782). W wyroku z dnia 12 grudnia 2013 roku (V CSK 81/13, Legalis nr 742109) Sąd Najwyższy wskazał, że przepis art. 363 § 2 k.c. nie uzasadnia odstępstwa od zasady, iż rozmiar uszczerbku majątkowego poszkodowanego właściciela nieruchomości (jego spadkobierców) ustala się według stanu tej nieruchomości w chwili wydania decyzji administracyjnej, przy czym „stan nieruchomości” obejmuje nie tylko jej parametry fizyczne i geodezyjne, lecz także jej przeznaczenie społeczno – gospodarcze. Jeżeli więc poprzednik prawny powodów utracił nieruchomość o określonym przeznaczeniu, powodowie winni otrzymać odszkodowanie za nieruchomość o takim właśnie przeznaczeniu. Stanem utraconej nieruchomości jest bowiem jej stan z daty zdarzenia, jaki istniałby, gdyby do zdarzenia nie doszło. Dotyczy to w tym samym stopniu stanu faktycznego nieruchomości, jak również jej stanu w znaczeniu planistycznym. Określenie wartości nieruchomości powinno być więc dokonywane według zasad przewidzianych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 782), które obejmują także przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W tej sytuacji, w myśl art. 4 pkt 17 oraz art. 155 ustawy o gospodarce nieruchomościami, przy ustalaniu wysokości odszkodowania należnego powodom za utratę przedmiotowej nieruchomości, jako element stanu nieruchomości należało uznać także jej stan prawny, a więc przeznaczenie w planie zagospodarowania obowiązującym w dacie wydania bezprawnej decyzji. Jest to bowiem cecha stanu nieruchomości, decydująca o możliwościach jej zagospodarowania, a w konsekwencji istotny element wpływający na jej wartość. Pomiędzy stronami nie było sporu, co do tego, że na dzień 12 listopada 1953 roku nieruchomość przy ul. (...) w W. objęta była Ogólnym Planem Zabudowania (...) W. uchwalonym w 1930 roku, a zatwierdzonym w dniu 11 sierpnia 1931 roku przez Ministerstwo Robót Publicznych, co zresztą znajduje potwierdzenie w decyzji nadzorczej Ministra Infrastruktury i (...) z dnia 24 marca 2015 roku, w uzasadnieniu której wskazano, że korzystanie przez dotychczasowych właścicieli z gruntu przy ul. (...) dało się pogodzić z jego przeznaczeniem w planie zagospodarowania przestrzennego z 1931 roku. Według powołanego (...) Planu Zabudowania (...) W. z 11 sierpnia 1931 roku przedmiotowa nieruchomość mieściła się w obszarze przeznaczonym pod zabudowę zwartą o 5 – 6 kondygnacjach. Wskazana okoliczność została uwzględniona przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego przy szacowaniu wartości przedmiotowej nieruchomości.

Należało zatem przyjąć, że powodom należy się odszkodowanie w wysokości ustalonej przez biegłego, który wskazał, że wartość rynkowa prawa użytkowania wieczystego gruntu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej numerem hipotecznym 177 – P., stanowiącej obecnie część działki ewidencyjnej numer (...) z obrębem 4 – 15 – 06, o powierzchni 975,00 m², według stanu na dzień 12 listopada 1953 roku oraz poziomu cen aktualnych, przy uwzględnieniu przeznaczenia nieruchomości w obowiązującym na dzień 21 stycznia 1953 roku planie zagospodarowania przestrzennego, tj. planie z 1931 roku wynosi 2.209.000,00 zł. Jak ustalono, następcami prawnymi przedwojennych właścicieli nieruchomości przy ul. (...) w W. są obecnie M. H. w 1/3 części, P. R. w 1/3 części, T. G. w 1/6 części i O. G. w 1/6 części. W rezultacie należne każdemu z powodów odszkodowanie ustalone proporcjonalnie do posiadanych udziałów spadkowych wynosi: na rzecz M. H. i P. R. po 736.333,30 zł (1/3 z 2.209.000,00 zł), a na rzecz T. G. i O. G. po 368.166,67 zł (1/6 z 2.209.000,00 zł). Skoro jednak powodowie żądali w pozwie zasądzenia na rzecz M. H. i P. R. kwot po 600.000,00 zł, a na rzecz T. G. i O. G. kwot po 300.000,00 zł, a po wydaniu opinii przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego nie rozszerzyli powództwa, pomimo, że przedstawione przez nich w pozwie

szacunki dotyczące wartości nieruchomości były zaniżone, to Sąd kierując się dyspozycją art. 321 k.p.c., który zakazuje orzekania ponad żądanie, zasądził na rzecz powodów kwoty, których się domagali w niniejszej sprawie.

Odsetki ustawowe od zasądzonych na rzecz powodów kwot z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia (art. 363 § 2 k.c.) zasądzono od daty wydania wyroku, tj. od dnia 25 października 2016 roku, oddalając dalej idące żądanie powodów. Skoro bowiem zgodnie z art. 363 § 2 k.c. wysokość odszkodowania została w przedmiotowej sprawie ustalona według cen z daty wyrokowania, to odszkodowanie w takiej wysokości staje się wymagalne dopiero z datą wyroku, a zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej skutkowałoby naruszeniem art. 481 § 1 k.c. (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 lipca 2011 roku, I ACa 233/11, LEX nr 1120094), a ponadto prowadziłoby do kompensaty uszczerbku pokrytego już przez kwotę odszkodowania ustalonego zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 363 § 2 k.c. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 16 kwietnia 2009 roku, I CSK 524/08, LEX nr 511024). Podkreślić bowiem trzeba, że w swojej opinii biegły, dokonując oszacowania wartości prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej nieruchomości, uwzględnił zmianę cen, która miała miejsce pomiędzy dniem 30 grudnia 2015 roku, tj. datą, w której doręczono pozwanemu odpis pozwu i od której powodowie żądają zasądzenia odsetek, a datą wyceny. Jednocześnie powodowie nie wykazali, że zasądzone na ich rzecz odszkodowania były im należne w takich wysokościach, a więc również wymagalne już w dniu 30 grudnia 2015 roku. W ocenie Sądu żądanie powodów dotyczące odsetek od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu byłoby zasadne tylko w przypadku, gdyby udowodnili, że odszkodowanie ustalone w niniejszej sprawie na datę wyrokowania, jest niższe, niż gdyby było ustalone na datę, od której domagają się odsetek ustawowych, a więc, że w tym okresie nastąpił spadek wartości nieruchomości. Powodowie nie zaprezentowali jednak w tym zakresie żadnej inicjatywy dowodowej. Nadmienić przy tym trzeba, że w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Warszawie przeważa stanowisko, które Sąd w składzie niniejszym w pełni podziela i aprobuje, że w sprawach o odszkodowanie w związku z wydaniem niezgodnej z prawem decyzji dekretowej, odsetki ustawowe należą się dopiero od daty wyrokowania (zob. m.in. wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 października 2012 roku, I ACa 423/12, LEX nr 1238226, z dnia 13 listopada 2014 roku, I ACa 102/14, LEX nr 1750130, z dnia 10 września 2015 roku, I ACa 1573/12, LEX nr 1805951, z dnia 16 września 2015 roku, I ACa 704/14, LEX nr 1927436). Sąd miał przy tym na uwadze, iż żaden przepis prawa nie wiąże skutków materialnoprawnych w zakresie wymagalności roszczenia i daty od której należne są odsetki z doręczeniem odpisu opinii, wobec czego brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powodów odsetek od dochodzonych przez nich kwot od pozwanego od daty doręczenia mu odpisu tej opinii, a jednocześnie Sąd wziął pod rozwagę, że opinii była aktualna w dacie wyrokowania, a strony nie wnosiły o aktualizację dokonanej przez biegłego wyceny, co w ocenie Sądu implikowało przyjęcie, iż nie było podstaw do uznania, że wartość stanowiącej przedmiot sprawy nieruchomości uległa zmianie między sporządzeniem opinii a wydaniem wyroku i zasadne jest zasądzenie odsetek w niniejszej sprawie od przyznanych powodom kwot od dnia wydania wyroku. Zważywszy na stanowisko pełnomocnika powodów, który wnosił o zasądzenie odsetek ustawowych od dochodzonych przez powodów kwot na podstawie art. 359 § 2 k.c., a zatem odsetek ustawowych, Sąd wziął pod rozwagę, iż od dnia 01 stycznia 2016 roku, w związku ze zmianą kodeksu cywilnego wprowadzoną ustawą z dnia 09 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1830), w wypadku opóźnienia ze spełnieniem świadczenia pieniężnego należą się zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. odsetki ustawowe za opóźnienie, jednak z uwagi na wynikający z treści art. 321 § 1 k.p.c. zakaz orzekania ponad żądanie, Sąd zasądził na rzecz powodów odsetki ograniczone do wysokości stopy procentowej odsetek ustawowych (z art. 359 § 2 k.c.) skoro powodowie reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, który został zobowiązany do sprecyzowania stanowiska w tym zakresie, sformułowali żądanie odsetkowe według takiej właśnie stopy. Sąd miał przy tym na uwadze, że roszczenie procesowe nie musi obejmować całego roszczenia materialnoprawnego i jak wynika ze stanowiska pełnomocnika powodów decyzją powodów było dochodzenie odsetek w wysokości stopy procentowej odsetek ustawowych z art. 359 § 2 k.c., a nie według stopy procentowej z art. 481 § 2 k.c., skoro zaś strona powodowa może żądać odsetek według wyższej stopy procentowej, tym bardziej może ich żądać według stopy niższej.

Jak wykazano wyżej prawnie wadliwą była wydana w dniu 12 listopada 1953 roku decyzja Ministerstwa Gospodarki Komunalnej utrzymująca w mocy decyzję Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 01 sierpnia 1952 roku, mocą której odmówiono poprzednikom prawnym powodów przyznania prawa własności czasowej do nieruchomości

gruntowej położonej w W. przy ul. (...) w W.. Zgodnie zaś z treścią art. 160 § 3 k.p.a. odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał zaskarżoną decyzję z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. Jako, że organy które wydały wadliwe decyzje już nie istnieją, wobec tego odpowiedzialność odszkodowawcza obciąża następcę prawnego Ministra Gospodarki Komunalnej, którym jest Minister Infrastruktury i Budownictwa, kierujący Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa, do którego na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 grudnia 2015 roku włączono komórki organizacyjne dotychczasowego Ministerstwa Infrastruktury i (...), powstałego z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, do którego włączono komórki organizacyjne Ministerstwa Transportu, Budownictwa i (...) Morskiej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1390, Dz.U. z 2015 roku, poz. 2080), co implikowało zasądzenie przyznanych powodom kwot od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 zd. 2 k.p.c. obciążając pozwanego obowiązkiem zwrotu tych kosztów w całości na rzecz każdego z wygrywających sprawę powodów wobec uznania, że ulegli oni tylko co do nieznacznej części swego żądania w zakresie odsetek od dnia doręczenia pozwu do dnia poprzedzającego wydanie wyroku,

na podstawie art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c. pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd na podstawie powołanych wyżej przepisów, orzekł jak w sentencji wyroku.